

1) Vastaako yhteydenottajan kertoma keskusvaalilautakunnan käsitystä Raision Myllyn 2019 ennakkoäänestyksen järjestämisestä esteettömän äänestyksen osalta?

Kantelu ei kaikilta osin vastaa keskusvaalilautakunnan käsitystä asiasta. Ensinnäkin kauppakeskus Myllyn ennakkoäänestyspaikassa esteettömän äänestyspisteen äänestyspöydän ympärillä on näkösuoja kantelussa esitetystä poiketen. Näkösuoja kattaa äänestyspöydän /-tason yläosan samaan tapaan kuin tavanomaisissa äänestyskopeissa. Äänestyspisteen takaosa on samalla tavalla avoin sekä esteettömällä pisteellä että tavanomaisessa äänestyskopissa.

Haasteita äänestäjän yksityisyyden suojan takaamiselle tuo esteettömän pisteen sijoittelu äänestyspaikassa. Sijoittelussa huomioidaan luonnollisesti mahdollisimman helppo fyysinen pääsy äänestämään. Samalla huomioitavaksi tulee käytettävissä olevan tilan rajallisuus ja muista äänestyspaikalle asetetuista velvoitteista johtuvat rajoitteet. Tilan rajallisuudesta ja muista velvoitteista huolimatta äänestäjien yhdenvertainen kohtelu ja vaalisalaisuuden ja -vapauden turvaaminen on kaiken toiminnan lähtökohtana. Niin ikään haastetta yksityisyyden suojan kannalta tuo se, että esteetön äänestyspiste on matalampi kuin tavanomainen äänestyskoppi ja näin ollen mahdollisesti virheellisesti esteetöntä pistettä liian läheltä kävelevä henkilö voi teoriassa loukata kyseisellä pisteellä äänestävän henkilön yksityisyyden suojan toteutumista.

Äänestyspaikan sijainnin ja tarpeiston lisäksi äänestyksen esteettömään järjestämiseen ja yksityisyyden suojan toteutumiseen liittyy kiinteästi myös vaalitoimitsijoiden toiminta. Vaalitoimitsijat ovat Raision kaupungissa tehtävään koulutettuja ja suurelta osin myös jo useammassa vaaleissa aiemmin toimineita.

Ohessa on liitteenä Myllyn ennakkoäänestyspisteeltä otettu kuva. Esteettömän äänestyksen mahdollistava äänestyspiste on sijoitettu kuvassa näkyvällä tavalla. Vaalitoimitsijoille suunnatussa koulutuksessa toimitsijoille on painotettu oikeusministeriön ohjeiden mukaisesti, että heidän keskeisenä tehtävänä on äänestäjien yhdenvertaisuuden turvaaminen ja vaalisalaisuuden ja -vapauden varmistaminen kaikilla äänestyspisteillä. Ainoa tiedostettavissa oleva mahdollinen ongelma kyseisen äänestyspisteen suhteen voisi olla kantelussa esitetty tilanne, jossa äänestyspaikan satunnaisesti ruuhkautuessa äänestyslippua leimaamaan jonottavien äänestäjien jono saattaisi yltyä esteettömän äänestyspisteen taakse siten, että selvityspyynnössä kuvatuunlainen tilanne olisi mahdollinen. Mahdollinen äänestystilanteen ruuhkautuminen on myös saattanut johtua esimerkiksi ennalta-arvaamattomasta tietoliikenneyhteyksien / tulostimien ongelmista tms. eikä jonon muodostumista olisi näin ollen voitu estää tai välttää vaalitoimitsijoiden toiminnallakaan. Keskusvaalilautakunnan tiedossa ei ole kyseiseltä äänestyspaikalta negatiivista palautetta esteettömään äänestämiseen liittyen, eikä mahdollisesti tässä tapauksessa vaalitoimitsijoille annettu palaute ole kulkeutunut keskusvaalilautakunnan tai viranhaltijoiden tietoon.

2) Onko näkemyksenne mukaan tapa, jolla esteetön ennakkoäänestys järjestettiin Raision Myllyssä sopuoinnussa yhdenvertaisuuslain syrjinnän kiellon kanssa, kun otetaan huomioon edellä selvityspyynnössä kuvatut perustuslain, vaalilain sekä YK:n vammaisyleissopimuksen säännökset? Pöydän perustelemaan vastauksenne.

On. Paikka on mahdollistanut esteettömän pääsyn äänestyspaikalle ja vaalitoimitsijoiden turvin on varmistettu yhdenvertainen oikeus äänestämiseen ja vaalisalaisuuden turvaamiseen. Valitettavana voidaan kuitenkin pitää sitä, että esteetön piste on jouduttu toteuttamaan vaalipaikalla siten, että äänestäjä on saattanut kokea siinä äänestämisen häiritsevänä, vaikka vaalisalaisuus ei olekaan vaarantunut ja paikka on esteetön. Palautteen perusteella häiritseviä tekijöitä pyritään minimoimaan.

3) Milloin mahdolliset ongelmat Raision Myllyn esteettömään ennakoäänestämiseen liittyen on havaittu ja mihin toimenpiteisiin tietojen perusteella on ryhdytty?

Kyseiseen äänestyspisteeseen liittyvä toimintatapa on ollut alusta saakka käytössä, eikä eduskuntavaaleihin 2019 liittyen ole tehty toimintatapamuutoksia verrattuna edellisiin toimitettuihin vaaleihin, vaan hyviksi havaittuja käytäntöjä on jatkettu. Äänestyspaikka käydään läpi ja suunnitellaan aina ennakkoon hyvissä ajoin yhteistyössä kauppakeskuksen henkilökunnan kanssa. Esteettömän äänestyspisteen sijainti kyseisellä äänestyspaikalla pyrittiin sijoittamaan alunperin äänestyspaikan takaosaan. Tämä olisi kuitenkin vaikeuttanut fyysistä liikkumista äänestyspisteelle ja takaisin etenkin, kun kopin valaisemiseen tarkoitetut sähköt oli jouduttu vetämään osin kulkua estävästi pisteelle.

4) Miten keskusvaalilautakunta on pyrkinyt varmistamaan, että esteetön äänestäminen toteutuu yhdenvertaisesti ja vaalisalaisuutta kunnioittaen ennakoäänestyspaikoilla?

Ennakoäänestyspaikat on valittu ja toteutettu siten, että äänestyspaikalla pystytään turvaamaan yhdenvertaisuus ja vaalisalaisuus. Edellä mainitut seikat otetaan huomioon vaalipaikoilla tehtävissä järjestelyissä ja käytännön suunnittelussa. Myös annettu palaute huomioidaan. Äänestyspaikkoihin tulee harvoin muutoksia, joten äänestyspaikkojen yksityiskohtaisesta järjestämisestä kyseisessä paikassa on kokemusta monien vaalien osalta. Äänestyspaikat ovat kulultaan esteettömiä. Raisiossa ennakoäänestys toteutettiin vuoteen 2015 saakka vain Raision kirjastotalon aulassa. Myllyn äänestyspaikka on otettu käyttöön vuoden 2015 eduskuntavaaleissa.

5) Mitä esteettömyyteen/saavutettavuuteen liittyviä kartoituksia olette tehneet/teettäneet ennakoäänestyksen toteuttamiseen liittyen? Pyydän oheistamaan mahdolliset kartoitukset vastaukseenne.

Kuten kohdassa 4) on todettu, ennakoäänestyspaikat ovat sijainneet Raision kaupungin kirjastotalolla sekä kauppakeskus Myllyssä. Raision kirjastotalon osalta kiinteistöön liittyvät esteettömyyskysymykset on otettu huomioon jo rakentamisessa ja huoltamisessa. Myös kauppakeskus Mylly on esteetön.

Kirjastotalon ennakoäänestyspaikka on ollut käytössä jo pitkään, joten siinä tehdyt järjestelyt perustuvat pitkäaikaiseen kokemukseen myös esteettömyyden osalta. Myllyn ennakoäänestyspaikan osalta on kartoitettu paras mahdollinen saatavilla oleva tila ja esteettömyys on otettu huomioon äänestyspaikan suunnittelussa ja fyysisessä toteutuksessa.

Tulevassa ennakoäänestyspisteiden toteutuksessa Keskusvaalilautakunta tulee pyytämään lausunnon järjestelyistä esteettömyysasiamieheltä ja Raision kaupungin vammaisneuvostolta.

6) Pyydän oheistamaan vastaukseenne Raision kaupungin toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnitelman sekä muun mahdollisen suunnitelman, jossa käsitellään vaalien järjestämisen yhdenvertaisuusvaikutuksia.

Yhdenvertaisuussuunnitelma on ohessa liitteenä.

Lisäksi Raision kaupungin keskusvaalilautakunta toteaa, että se aikoo tämän kantelun johdosta tulevaisuudessa muuttaa kauppakeskus Myllyn mahdollisen äänestyspisteen järjestelyjä siten, että jokaisella äänestäjällä on vaalisalaisuuden osalta turvattu tunne sekä varmistaa lisäksi esteettömyyden ja yhdenvertaisuuden toteutumisen äänestyspisteellä parhaalla mahdollisella tavalla. Järjestelyssä tullaan käyttämään myös asiantuntijanäkemyistä vastauksessa 5) todetulla tavalla.